

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marție. Jona și Sămbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Conferențele învățătoresți.

Pentru a două oră s'au ținut în anul acesta în întregă archidiecea noastră conferențele învățătoresți, reînactivate pe baza dispozițiilor statutului organic. În anul acesta consistoriul a statotit ținerea lor începând cu ziua Sfetei Mucenite *Paraschiva*. Ele au și decurs, ca și în trecut cu totă demnitate și pe baza rapoartelor, ce ni se trimit, putem conchide, că sistemul conferențelor este bun și contribuie în mod însemnat la promovarea intereselor noastre scolare. Acest lucru e cu atât mai înbucurător, cu cât reuniunile de mai nainte, cu puține excepțiuni, nu prezentau același rezultat; ba de multe-ori se perdea timpul cu daraveri formale, cari degenerau în personalități și se terminau cu certe.

Preste aceste acum s'a trecut, și învățătorimea adunată întră deadreptul în medias res, discutând chestiuni de importanță, din care toți pot trage deosebite folose pentru chemarea lor.

O împrejurare însă nu pôte fi trecută cu vederea, și anume, că învățătorii nu în toate centrele s'au prezentat la aceste întruniri instructive în număr corespunzător, și n'au ținut de necesar a-și scuza nici barem absentarea, indicând motivele, cari i-au reținut dela participare. În această privință organele competente ar trebui să purcedă cu totă rigórea, căci numai mișcând pe toți cei angajați la carul progresului nostru cultural, ne vom putea bucura de un rezultat vedit și înbucurător.

În cele următoare vom publica pe rënd rapoartele primite.

Conferența dela Reghin.

Acésta s'a ținut, cași anul trecut în comuna din apropierea Reghinului, în *Jabenița*, unde zelosul nostru preot *Vasile Duma* în timp relativ scurt și într-o comună sêracă, care nu dispunea de capital adunat, a ridicat o școlă corêspunzătoare cerințelor de azi. Deschiderei conferenței i-a premers sfânta liturgie cu învocaarea Duhului sfânt. Au oficiat parochul local *Vasile Duma* și de curând chirotonitul *Mihail Todea* paroch în Idicel.

După serviciul divin s'au întrunit cu toții în o sală a edificiului școliei. Pe lângă învățătorii erau de față și dintre directorii școlari, pe lângă parochii indicați, și parochul *Nicolau Gliga* din Ripa-superiôră, *Ioan Duma* din Săcel și *Gregoriu Nicôră* din Ibănești.

Comisarul cons. *Dr. Elie Cristea* deschide ședința cu următoarea cuvântare:

Domnilor învățători!

Cultură, bunăstare, moralitate.

Pentru a două oră îmi este dată onórea a Vê saluta întruniți în acest edificiu școlar și a conduce conferența învățătorescă din cereul Reghinului.

În anul trecut am profitat de ocaziune a cuprinde în cuvântul meu de deschidere în un mănunchiu principalele datorințe ale școliei confesionale-române, expunând în liniamente generale direcțiunile de educațiune și instrucțiune, pe cari are să pășescă și să înainteze învățătorul nostru întru îndeplinirea misiunii sale, prescise de sciință și de interesele bisericei noastre ortodoxe române.

De astădată, — fără a perde cătuși de puțin din vedere ținta adevărată a școliei po-

porale pusă de rezultatele pedagogiei moderne: de-a crește neamului, bisericei, patriei, și omenimei indivizi cu caractere religioș-morale, — sê-mi fie permis a Vê presenta școlă din un punct de vedere special, care atinge datorințele învățătorului de a contribui la ridicarea bunăstărei materiale și morale a poporului, în mijlocul căruia lucră.

Și — cum dorința I. P. S. nostru arhieru și a venerabilei noastre superiorități bisericești este de-a planta și întări în sufletul d-vóstre, ca pioneri ai școliei noastre, un zel tot mai mare pentru o muncă neobosită și conștientioșă, — dați-mi voie să insist mai pe larg și să lămuresc mai de aprópe acéstă parte indicată a chemării, ce o are — precum ori și care școlă — așa și cea încredințată îngrijirii noastre, ca astfel — conștii de datorințele luate asupra-vê — să nu întrê-lăsați nici o ocaziune pentru a contribui atât prin activitatea din școlă, cât și prin cea afară de școlă la ridicarea poporului.

De aceea Vê rog sê-mi dați ascultare.

În timpul de față nimenea nu mai trage la îndoială, că pentru ridicarea puterilor atât materiale cât și spirituale și morale ale poporului, este neapêrat de lipsă dezvoltarea și perfecționarea instituțiunei culturale, ce se numește școlă, ca să corespundă deopotrivă tuturor cerințelor sociale. Acésta e o necesitate cu atât mai mare, cu cât numai școlă pôte pune temelie sigură pentru dezvoltarea acelei puteri intelectuale, dela care atêrnă ori-ce progres.

De aceea toți trebuie să fim convinși despre necesitatea arzătoare și neamănaveră de a îmbunătăți și ridica cauza școlară. Și pentru dobândirea unui succes mulțumitor, se cere conlucrarea tuturor factorilor: popor, învățătorime și autorități.

Importanța cauzei școlare devine însă la noi, cari în multe privințe amrêmas în derêtul altora — îndoită.

Noi trebuie să înaintăm, ca să ne putem câștiga mai cu succes cele de lipsă, să ne creăm un traiu mai bun și mai plăcut, să ne știm folosi de progresele făcute pe toate terenele de omenime; dar înaintarea este totodată și condițiunea de căpetenie a existenței noastre ca popor, căci cine nu tinde spre progres în toate, ținând pas cu lumea, cu popórele civilisate, — acela riscă existența și viitoriul sêu.

Între nisuițele principale ale tuturor popórelor trebuie să fie și aceea de a-și crea și asigura o stare materială cât mai mare și mai independentă.

Pe calea acestei tendențe trebuie să pășim și noi, pentru-că ea încă aparține căilor, ce duc la un viitor mai fericit, și acésta cu atât mai vêrtos, cu cât și pe acest teren stăm mult înapoia altor popóre și chiar conlocuitori.

„Suntem sêraci“. Asta-i ciuha, care se ivește la ori-ce pas, făcut întru dezvoltarea intereselor noastre culturale, și încătușează cele mai frumoșe avênturi spre progres.

Sêrăcia-i unul dintre cele mai mari rele atât pentru singuratici, cât și pentru societate.

Ea fiind mai mare, l'ipsește pe om și de acele mijlôce, ce-i sunt neapêrat de lipsă pentru delăturarea celor mai simple trebuințe materiale și morale. O asemenea stare, e cât se pôte de anormală și chiar contrară destinațiunei omului. De aceea și zice *Lamennais*: „Dacă n'are fie-cine cele neapêrat de lipsă pentru traiu, acésta indică, că este conturbată ordinea d-zească“.

Sêrăcia te lipsește de multeori și de boldul, care te îndemnă a nisui spre mai bin — ómeni lipiți pământului, cari nu

simțesc misera lor situațiune, și deci nici nu doresc a scăpa din ea, ca și omul născut și crescut în robie, care întru atâtea s'a obicinuit cu sôrtea, încât nu dorește altă mai bună.

Sêrăcia deci trebuie delăturată.

În general se vorbește, că numai aceea națiune pôte deveni tare, care e cu stare, a cărei membri, în totalitatea lor socotiți, au stare frumusică, mulțamitoare și îndestulitoare pentru asigurarea independenței individuale. Disproporția în avere, încă nu e favorabilă dezvoltării normale a unui popor. Din contră, se pôte esperia în viață, că toate instituțiunile publice salutare, înfloresc mai bine acolo, unde averea e împărțită în mod proporționat pe toți, decât unde e concentrată în disproporții bătătore la ochi în mâinile unor mari bogătani (ear restul tângeste de pe o zi pe alta); acésta mai ales și din cauză, că conștiința de a fi contribuit toți la înființarea și întărirea cutărei ori cutărei instituțiuni, mărește și asigură interesul general pentru viitorul ei.

Timpul de azi cere mult dela un popor, care vrea să ocupe un loc demn între celelalte popóre civilisate. Spre a putea concura în acéstă privință, trebuie să avem mijlôcele pentru crearea și susținerea acelor instituțiuni, fără de cari e imposibil un progres vedit și durabil, care să ridice puterea poporului, să asigure și valoreze fructul ostenelelor lui.

Toate aceste reclamă cheltueli mari, pe cari le pôte face numai un popor cu bunăstare. Drept aceea un popor conșciu de chemarea sa trebuie să țințescă și spre bunăstare.

Și ce mijlôce sigure și raționale ne duc la acésta?

I. Munca și hârnicia.

Sêrăcia-i un rău vechiu; o stare contrară destinațiunei omului, căci creatorul n'a făcut în privința acésta deosebire între om și om, ci creând trebuințe naturale, a dat naturii și isvórele, din cari omul se le pôtă stîmpêra prin aplicarea rațională a facultăților sale.

Mănecând dela acest adevêr, s'au căutat în decursul timpurii fel și fel de moduri de a delatura sêrăcia. În timpul mai nou comuniștii și socialiștii au statotit greșitul principiu teoretic, că cauza inegalităților este dreptul de proprietate, de aceea trebuie șters împreună cu dreptul de moștenire. Ei vor deci, ca averea să fie luată dela proprietarii actuali și prefăcută în bun comun; și apoi fiecare să lucre după facultățile sale și să se împărtaşască din averea comună după trebuințe.

Aceste principii din toate punctele de vedere sunt absolut periculóse; atacă ordinea socială, răstórnă toate libertățile și înăbușe cele mai nobile sentimente.

Aceste sunt utopii, cari nici când nu vor fi nici executabile și nici practicabile. Din contră, istoria civilizațiunei popórelor ne arată clar, că popórele au început a se civilisa numai, când s'a introdus dreptul de proprietate, care este condiția ori-cărui progres, libertăți morale și fericirei omenesti. A lua proprietatea altuia, fie erezită, fie câștigată cu sudórea feței sale, înșemnéază ai vătămă cel mai esențial drept, și a nimici ordinea socială. A lua câștigul cruțat al unuia, care a muncit, a câștigat, dar a și cruțat, și al da altuia, care a stat cu burta la sóre, ar fi nedrept și nemoral; o asemenea procedere ar omorî ori-ce bold de muncă și cruțare și de sigur că lumea nu s'ar corege prin acésta. Chiar împărțindu-se averea în mod egal, acésta stare n'ar dura mult, și celor leneși,

trândavi și prădători nu s'ar ajuta în mod durabil. Cei mai isteți, diligenți și cruțători earăși ar ajunge în poziția de mai nainte.

Asta deci nu pôte fi calea de-a scăpa de sârăcie, ci alte mijlôce trebuiesc căutate cari să fie drepte, morale, deci și durabile.

Unul din aceste este munca, despre care poetul *Schiller* zice: „Munca este decórea cetățeanului, și binecuvântarea (belșugul) este resplata ostenelelor.“ *)

Omul are trebuințe înăscute, cari trebuiesc satisfăcute, altcum se simte nefericit, nemulțamit, dar Dzeu nu i-a dat totodată de-a gata și mijlôcele pentru satisfacerea lor, ci i-a dăruit pământul, apele, aerul, cu toate produsele și puterile ascunse în natură și l-a înzestrat cu însușiri alese, ca prin mintea și munca sa să descopere acele puteri ascunse și să folosescă efectul lor spre binele sêu. Cu un cuvânt ne-a făcut să cugetăm și să muncim.

Munca este destinațiunea noastră; ea este condițiunea principală a ori cărui progres și a împlinirei demne a destinațiunei omenesti, de aceea e o nefericire când cineva începe a ocoli munca și se lenevește; ear un popor leneș nu are viitor, ori-cât ar fi altcum de favorabile referințele lui externe.

Dar munca singură încă nu asigură înaintarea și fericirea unui individ ori a unui popor. Pôte lucra fizice cât de mult un om nepriceput, prost, necult, și totuși nu va putea da înainte după așteptare și în proporție cu munca dezvoltată. Pe lângă muncă se cere să ne și cugetăm, să raționăm. În natură sunt mii de isvóre pentru asigurarea unei bune stări materiale. Dar ce folos, dacă nu le cunoștem ori nu le știm exploata rațional? Pôte fi pământul cât de productiv; dacă nu cunoștem legile unei economii raționale, vom secera puțin.

Un industriaș pôte șede în veci lângă produsele mânilor sale, dacă nu va cunoște descoperirile mai nouă și uneltele, cu cari le pôte confecționa mai iute și mai cu gust, mai bune.

Așa e pe toate terenele.

De aci urmază, că pe lângă muncă și hârnicie se cere și priceperea de a lucra cât mai perfect și în conformitate cu progresele timpului. Cu alte cuvinte numai acel popor își pôte crea și asigura o bună stare, mărind și ridicând puterea materială, care pe lângă puterea de lucru posedă și inteligența, priceperea și cunoștințele cuvenite.

Dar fiind că nici un popor nu aduce cu sine pe lume cunoștințele necesare, dator este fie-care a și-le însuși, cu un cuvânt a-și desvolta inteligența, cultura, și a se îngriji de modalitățile, prin care generalisându-o să mărescă tot mai mult puterea de muncă, priceperea la muncă.

Neștiința sau prostia cu sêrăcia sunt frați de cruce; se țin de olaltă, ca umbra de obiectul ce o produce. Dacă deci sêrăcia e un rău mare, apoi prostia, neștiința, întunecimea minții, e și mai mare, căci ea este isvorul principal al sêrăciei, ba e isvorul și al altor rele sociale.

Basa adevărată pentru o cultură generală o pune școlă, întocmită așa, ca să corespundă tuturor cerințelor.

Așa dar dacă vom să alungăm după puțință sêrăcia, dacă vom să ridicăm și întărim puterea de lucru a poporului și să întemeiăm toate instituțiunile, dela cari atêrnă progresul și viitorul lui, trêbue să dezvoltăm și să perfecționăm instrucțiunea publică în toate direcțiunile.

*) „Arbeit ist des Bürgers Zierde, Segen ist der Mühe Preis“.

Experiența ne arată, că popoarele cunoscute de neștiință, rămân sărace, espuse la miserie, chiar și dacă țera e cea mai bine-cuvântată cu toate bunătățile pământului.

Școalele pun temelie culturii, și fără această temelie nu se poate ridica edificiu sigur. — Puterea priceperii, minții și a înțelegerii e cea mai tare dintre toate, căci ea nu numai desvâltă și mărește puterea de lucru, încât cel cuminte poate lucra mai mult și mai bine, ca cel prost; ci tot-o dată trezește și nutrește indemnul, boldul de muncă, voia spre activitate, și prin acesta produce hărnicia. Omul inteligent, cult, află plăcere în munca sa condusă cu minte. De aceea a învăța pe un popor să știe lucra rațional și înțelepțește, înseamnă a-l îndrepta pe calea bunei stări.

Dar' prin puterea basată pe inteligență nobilităm și moravurile poporului, căci simțind în noi putere de lucru, această deșteptă simțul demnității individuale, care te ferește de decădintă și umilintă rușinosă.

Cu un cuvânt cultura este baza și isvorul a tot binele.

Poporul incult, nici materialicește nu se poate ridica. — Sunt țeri, ținuturi binecuvântate de D-zeu. Pământul e fructifer și bogat în de toate; referințele sunt favorabile pentru desvoltarea comerțului și industriei. Dar' poporul totuși e sărac, pentru că-i lipsește priceperea exploatarea bunătăților naturale. — Din contră, se ne uităm d. e. la Holandia. E țară nefructiferă; locuitorii s'au luptat mult cu marea pe tema: a cui să fie pământul? Poporul a învățat, a scrutat puterile, cu cari se pot învinge natura, ba se o subjugă chiar pentru scopurile sale. Și nu numai a învins; ci fiind pământul prea restrâns pentru ca să satisfacă tuturor trebuințelor sale, a îmbrățișat industria și comerțul și s'a creat o țară înfloritoare.

Poporul cult, muncitor și onest învinge vitrigitățile împrejurărilor și-i crează bunăstarea și fericirea. Ce poate scoate la cale priceperea și cultura, se vede din viața multor singuratici, cari s'au ridicat spre mirarea tuturor. Ce rezultate însă s'ar putea obține atunci, când priceperea, cultura s'ar generaliza. Multe comune de ale noastre ilustră această afirmațiune. — Câți străini venetici nu vin în comunele noastre purtând întrăgă bogăția acătată într'un băț de alun, și abia trec 10 ani și asemenea omeni ajunși la mare bună stare domină întrăgă situațiunea. Cum le-a succedat aceasta? Așa că fiind superiori nouă în cultură, ne iau toate de dinaintea nasului, ba ne și exploatează, de multe-ori în modul cel mai infam. Și cine e de vină? Noi cari suntem mult înăpoia acelor și nu numai nu știm pune mâna pe mijlocele de câștig folosite de ei, dar lăsam a fi exploatați după bunul lor plac. Unde populațiunea e istetă, cuminte etc., acolo așa ceva nu se întâmplă.

Dar cu una trebuie să fim în clar. *Averea materială* nu poate să fie scopul, ci numai mijloc, ca să ne putem îndeplini chemarea cu atât mai ușor și mai demn.

Omul are nu numai trebuințe materiale, ci și spirituale, morale. — Dacă am restrânge activitatea noastră numai la cele materiale, cu puțin ne-am deosebi de animalele necuvântătoare, cari încă nisuesc a satisface momentan trebuințelor naturale. Omul însă e din trup și suflet. Fie care parte are viața sa și trebuințele sale speciale, cari cer a fi satisfăcute; și tocmai trebuințele su etesci și satisfacerea lor indică superioritatea omului și-l ridică a fi coróna făpturilor. — Omul tinde a putea satisface și trebuințelor sale materiale nu numai pentru moment, ci mai mult, ca să se asigure de eventualitățile măstere, fie ele elementare fie sociale, ca să-și câștige astfel în toate împrejurările independența cuvenită.

Omul nu nisuește să aibă numai cât îi trebuie lui și familiei, ci să aibă un belșug, din care să ajute rude, neamul, biserica, patria și omenimea.

Nisuița lui merge și mai departe: se-și câștige cele necesare cât mai ușor; tinde să cunoască puterile naturii, apoi să le subjughe și să le exploateze, ca astfel să devie stăpânul naturii și conducătorul, așa zicând, intelectual al muncii; și așa — muncind mai ușor — se-și face viața cât mai comodă și mai frumoasă având astfel timp și voie a se interesa și de cerințele sufletesci și morale

ale chemării sale. Asta-i țința rațională a nisuițelor omenesci. Și de aceea omul, care nu mai pentru sine îngrămădește avere preste avere și nu se gândește totodată la momentele morale ale vieții sale, și nu e convins, că având avere mai mare, are și datorințe îndoit față de sine, de familie, de neam biserica, patrie și omenime, acela nu îndeplinește chemarea omenescă mai înaltă. Un astfel de om, deși s'a ridicat materialicește, dar ca om, în adevărul înțeles al cuvântului, nu s'a înălțat, căci precum zice I. Ne-nițescu:

„... omul într'atât e om,
„Cât în al neamului său pom
„E ramură înfloritoare
„E creangă darnică roditoare;
„Cât nu stă numai pentru sine,
„Ci spre-a neamului său bine. etc.

O unilateralitate materialistică, cuprinzând exclusiv preocupățiunile unui popor întreg, ar deveni periculoasă și s'ar răsbuna amar, producând o decădintă generală și în toate privințele.

Progresul material numai atunci e sănătos și salutar, când nasce trebuințe spirituale morale, nouă îndemnuri nobile și nisuițe spre îndeplinirea lor.

Acosta se poate ajunge numai prin o educațiune corespunzătoare.

Dar pe lângă că cultura adevărată ne dă pricepere pentru muncă, indemn și voie de lucru, ducându-ne la bunăstare, pe lângă că stârnește în noi îndemnuri nobile totodată și nobilităză sentimentele omenesci și promovează astfel moralul public.

Morala este isvorul faptelor bune. Acest adevăr fundamental l'au recunoscut popoarele în toate timpurile, și istoria ne arată că poporul căzut în imoralitate a intrat cu un picior în grăpă. Imoralitatea este deci cea mai mare primejdie pentru un popor.

Așa dar un popor cu pretenții de viitor, nu poate rămâne indiferent față de datorințele sale morale: către sine, către familie, patrie, biserică, neamul său și instituțiunile lui; ba suntem dator să aflăm calea pentru împlinirea datorilor morale chiar și atunci, când ar veni în colisiune unele cu altele. Din contră, săracia și lipsa de cultură produc mai ușor excesele morale. Viața de toate zilele arată acesta. Numărul cel mai mare al deținuților din penitențiarie iese mai ales din sinul celor săraci și inculti.

Așadar voină a nobilita moralul, trebuie să ridicăm cultura poporului prin o educațiune rațională a generațiilor lui.

Un înțelept bărbat de stat francez a zis în un raport despre situațiunea țerei și următoarele remarcante cuvinte: „*E de lipsă, ca țera să iese în dreptă considerațiune adevăr, că banii cheltuiți pentru școle vor fi cruțați din suma, ce altcum ar trebui cheltuiți pentru pușcării*“. Așa și este. Date statistice au dovedit, că unde crește numărul celor ce cercetă școala, scade numărul delicvenților.

În Franția dela 1848—1860 a crescut numărul copiilor din școală cam cu 1 milion, și numărul robilor a scăzut în același timp cu jumătate.

Reasumând cele spuse mai înainte, constatăm, că 2 momente contribuie esențial la fericirea popoarelor: *bunăstarea și moralitatea*. Aceste stau în legătură împrumutată, precum am arătat, și se condiționează reciproc.

Spre ele trebuie să țințescă ori ce popor, cu speranțe de viitor. Să-și desvâlte și întărească puterile de lucru, ca prin muncă onestă și rațională să ajungă la bună stare, care deșteptă îndemnuri nobile spre hărnicie mai mare, și prin acesta să i-se ușureze satisfacerea trebuințelor sufletesci și morale atât ale sale cât și ale deapropelui și astfel să i fie ușoră îndeplinirea demnă a chemării omenesci și în cele din urmă să-și asigure un trai multumit, superior și fericit.

Dar țința aceasta se poate ajunge numai prin o cultivare corespunzătoare pe toate terenele de muncă și care mereu se nisuescă spre progres. Temelia culturii însă o pune școala. De aceea poporul n'are chestiune mai importantă, decât a ridica și duce la înflorire cauza școlară.

După acest curs de idei fie-cine va da drept lui Jules Simon, care zice: „*Poporul acela este cel dintâiu, care are școle mai bune; dacă nu e azi, va fi mâine*“.

Odinoră puterea brută, crudă, era dă-tătoare de ton; popoarele cu mai mare tărie,

și desterități corporale supuneau popoare, cari nu puteau desvolta asemenea tărie.

Astăzi domnia puterii crude a trecut; vitejia numai trupescă nu mai împune așa mult.

Astăzi puterea spirituală ridică popoarele. Astăzi trăim în timpul cuceririlor prin minte.

Poporul, care nu caută a emula cu celelalte în desvoltarea puterilor sale spirituale, ajunge sub influența celui cu puteri spirituale mai mari și cu timpul își pierde ori-ce independență, „căci va peri poporul carele se lăpădă de știință“, zice și sfânta scriptură.

De aceea datorințe avem cu toții a lucra pentru desvoltarea armonică a forțelor noastre materiale, spirituale și morale.

Încheind, nu pot decât să vă pun la inimă, ca în activitatea D-vastră din școală și din societate, să căutați valorisarea vederilor espuse de mine, studiind amănunțit toate împrejurările locale și căutând mijlocele de înaintare, care e atât de mult dorită.

Cu aceste deschid ședința conferinței.

Revistă internă

(*Dela comisia financiară*). La desbaterea bugetului ministerului agriculturii în ședința de Sâmbătă a comisiei, Komjathy Béla a invinuit guvernul, că nu face nimic pentru întărirea rasei maghiare. Străinii, cari cumpără moși în Ungaria — superioară nu se pot privi de pioneri ai statului maghiar. Problema principală ar fi să se restrângă latitudinile și să se vândă micilor proprietari.

Au mai vorbit și alți membri ai comisiei tot în sensul acesta, afară de Matlekovics, care a zis, că în secolul acesta nu e corect a se lua dispoziții „medievale“ ce privește cumpărarea de proprietăți. — Ministrul accentuă în răspunsul său, că e interes eminent de stat, ca pământul maghiar să rămână în mâna maghiară. Eventualele restricții privitoare la cumpărarea de pământuri formă o chestie delicată, pe care guvernul o urmărește cu atenția cuvenită.

*

(*Alegerea delegațiilor în reichsrath*). Precum spune „Politik“, în urma telegramii adresate de M. Sa Monarchul lui Iavorski presidentului „dreptei“, telegramă de cuprinsul, ca să intervină pentru alegerea — delegațiilor încă în septemăna expirată, în ședința de Sâmbătă Iavorski propuse alegerea din chestie. Ședința conferinței clubului ceh-tiner, ce a premers acestei deciziuni, a fost foarte vihoră și s'a invinuit ministrul-president Clary, că se furișează la spatele Coronei ori de câte-ori nu se poate însuși ajuta. La alegerea delegațiilor s'a procedat numai după ce s'a modificat chestia formală, că adevărat propunerea să se privească ca făcută de presidentul camerei și nu de Iavorski. —

Revistă Bisericească

Chestia calendarului în Rusia.

Comisiunea societății astronomice din Petersburg, presidată de profesorul Glasenapp și însărcinată de a pune în acord calendarul rusesc sau Iulian cu cel Gregorian sau occidental, a luat următoarele concluziuni: este imposibil în prezent de a face o transformare radicală a calendarului rusesc. Greutatea cea mai mare este de a concilia calendarul în ce privește sărbătorile.

Va fi întâi necesar a pregăti populața la reforma proiectată; în acest scop trebuie ca să fie familiarizată cu noul stil, făcând ca data să se pună obligator pe toate actele private și publice, după ambele calendare de-odată.

*

„*Mărturisirea Ortodoxă*“. Conform hotărârii Sf. Sinod al României a apărut „*Mărturisirea Ortodoxă*“, corectată de o comisiune de P. Sf. membri și ca edițiune proprie a Sf. Sinod. În sesiunea de vară din anul acesta a Sf. Sinod s'a discutat foarte mult și chestiunea retipăririi întregii Sf. Scripturi. Chestiunea retipăririi Sfintei Scripturi e de cea mai mare însemnătate și legată cu multe greutăți. Timpul, în care trăim, cere urgent această retipărire, însă va trebui să așteptăm încă multă vreme, căci o asemenea lucrare nu se poate face așa ușor.

Scrisoare din Seliște

Seliște, 18 Octomvrie 1899.

— Sinod protopresbiterial. —

Azi, Luni, la 11 ore s'a întrunit sinodul protopresbiterial extraordinar al tractului Seliște. Obiectul de discuție a fost cunoscutul cerculariu Nr. 5942/899, prin care se cere pronunțarea asupra susținerii sau desființării tractului, precum și jertfele ce le pot aduce credincioșii întru acest scop.

După-ce d-l administrator protopresbiterial Petru Jugă prin cuvinte alese arată scopul acestui sinod, declară sinodul de deschis; apoi se face constituirea biroului, alegându-se de notar dl Ioan Bratu, iar bărbați de încredere d-nii: Ioachim Muntean și Bucur Comșa.

Abzicând dl Petru Drăghiciu — ceea-ce s'a luat cu regret la cunoștință, locul devenit vacant s'a întregit prin dl Dr. Nicolau Comșa. Alegerea acestuia se verifică și dl Dr. Comșa se declară între aplause generale de membru al sinodului.

Urmază discuția asupra cerculariului susnumit.

Din acest privilegiu d-l Dr. Comșa rostește un prea frumos și românesc discurs, prin care arată importanța cea mare ce au avut-o și o au preoții în viața poporului nostru.

Cu multe cunoștințe de cauză arată intențiunile, ce le au avut guvernul prin introducerea legii despre salarisarea preoților. După ce indică și rolul ce-l au mireni în constituția bisericii noastre, arată că urmările legii susnumite foarte ușor pot aduce cu sine desbinarea credincioșilor în clericali și anticlericali. Lupta între acestia ar da naștere fătului zburdalnic numit: socialism democratic. Principiile acestuia nici decum nu pot fi folosite bisericii noastre naționale.

Face apoi unele mici dar esențiale schimbări în propunerea, ce comitetul protopresbiterial o prezintă sinodului referitor la cerculariul consistorial.

Discursul d-lui Dr. Comșa, în care este exprimată multă dragoste către biserică și așezămintele noastre culturale, a făcut cea mai viuă și mai plăcută impresiune asupra tuturor. Biserica noastră a câștigat un zelos luptător și apărător în D-Sa. Multor bărbați de ai nostri, mai ales multor tineri, D-Sa le-ar putea servi drept model de imitat.

După ce la această discuție mai iau parte membrii: I. Muntean, I. Bratu și I. Manta, sinodul primește cu unanimitate propunerea făcută în comitetul protopresbiterial de d-l Ioachim Muntean cu schimbările propuse aici de D-l Dr. Comșa.

Iată întreg concludul:

Considerând, că motivele cari au determinat pe autoritățile noastre bisericești, ca cu ocaziunea arondării în forma lor de acum a protopopiatelor din archidieceză, să înființeze tractul Seliștei, sustau încă și azi și pledăză cu tărie pentru susținerea în întregime a tractului acestuia și pe viitor;

Considerând, că pentru noi Români este o chestiune de interes deosebit bisericesc și cultural, ba mai mult, de existență națională chiar, ca să înmulțim acele centre, în care ne putem valida mai cu înlesnire puterile, ear pe cele deja existente să le susținem și întărim cu forțe nouă;

Considerând, că opidul Seliște, grație poziției sale excepțional de favorabile, încunjurat de comune românești compacte și înfloritoare, formă un atare centru cultural, economic și social care l' face să fie un însemnat punct de atracțiune și gravitațiune, pentru întrăgă „*Mărginimea*“ până la mari depărtări, căci posedă drept de țerg bine cercetat, bancă consolidată, oficiu pretorial, judecătoreie cercuală cu carte fonduară, medic cercual, farmacie, forestier cercual și alte oficii, dar mai presus de toate o școală bine organizată cu 10 puteri didactice și frumoase prospecte în viitor;

Considerând, că opidul acesta în deceniile din urmă a făcut mari și îmbucurătoare progrese pe toate terenele vieții publice și posedă elementele trebuincioase precum și toate condițiile de lipsă pentru continuarea și promovarea acestui progres în viitor;

Considerând că este în interesul bine priceput nu numai al comunei Seliște ca atare, ci și al populațiunii din jur, ca punctele de atingere ale acesteia cu centrul să se mențină și pe terenul administrativ bisericesc și școlar;

Considerând, că protopresbiterul tractual, avându-și sediul aici, în puterea poziției sale onorifice și înaltei sale chemări, va contribui în mare măsură la consolidarea și întărirea forțelor intelectuale și morale nu numai de aici, ci și din jur în folosul binelui obștesc; — din toate aceste considerante sinodul enunță:

Tractul Seliștei se susține și pe viitor după organizațiunea sa actuală cu reședința protopresbiterului în Seliște, ear ca mijloce materiale de întreținere a acesteia se consideră de suficiente emolumentele actuale, cari sunt: parochia protopresbiterială din centru, relutul de cuartir de 200 fl. din fondul protopresbiterial, paușal de diurne (400 fl.) dela bisericele din tract și salar de 600 fl. pus în perspectivă din fondul sidocșial după cei 15 cr. de familie. Sinodul mai are firma voință ca la timpul său și în cas de lipsă, să ridice chiar și aceste emolumente prin contribuiri credincioșilor din tract.

Primit acest conclud în unanimitate, preșidiul de clară sinodulde încheiat.

Correspondentul.

Revistă externă

Stare de asediu în Barcelona.

În provincia Barcelona s'a declarat starea de asediu în urma multelor și înfrânbăntelor demonstrațiuni făcute în contra unor noi impositiv necesare la reechilibrarea bugetului. Liga pentru ocrotirea industrișilor a fost desființată, ear presa e sub domnia censurei.

Deschiderea Sobraniei.

În Sofia s'a deschis la 15 Octobrie, cu o solemnitate deosebită, Sobrania convocată în sesiune ordinară. Discursul tronului arată, că Principele are multă speranță că deputații vor da sprijin guvernului pentru a trece țara peste această epocă de greutate financiară și economică, pricinuită prin construcția noului drum de fer, a portului și prin nereușita agricolă.

Discursul arată apoi, că relațiile Bulgariei față de Rusia — liberatoarea ei — precum și celelalte mari puteri și statele vecine, mai ales față de Turcia, au rămas neschimbate.

Principele consideră ca o datorie plăcută de a exprima reprezentanților poporului bulgar adăncă sa satisfacție pentru primirea strălucită ce i-s'a făcut anul acesta la Viena, de Împăratul Francisc Iosif, care a arătat în acest mod cea mai sinceră atențiune pentru poporul și suveranul bulgar.

Discursul se încheie anunțând mai multe proiecte de legi.

Reuniune economică la Orăștie.

— Convocare —

Statutele „*Reuniunii economice în Orăștie*”, proiectată a se înființa cu menirea de a promova agricultura, industria și comerțul în părțile noastre. aflând aprobarea înaltului ministeriu reg. de economie, — convoc prin această de toți acei stimați domni, cari se interesează de scopurile urmărite de această Reuniune, la *ședința constituantă*, ce va avea loc în Orăștie, în localitatea Casinei-române, *Sâmbătă în 4 Novembre st. n.*, 1899, la orele 2 după prânz.

Orăștie, la 27 Octobrie 1899.

Dr. Ioan Mihai
președ. ad hoc

*

Publicând această convocare, amintim totodată, că prin activarea Reuniunii economice acesteia, se realizează o dorință veche a Românilor din Orăștie și jur, grupați pe lângă înfloritorul institut „Ardeleana”, cari la jubileul de 10 ani al acestui institut au decis, foarte demn, ca în loc de alte parade, să pună la acest dat temeiul unui fond de 5000 fl. pentru o Reuniune economică în acest ținut. Azi fondul e deja de 3000 fl., și se doțeze an de an cu câte 1000 fl. până va ajunge la cifra amintită. Și eată după patru ani dela întemeierea fondului, vedem Reuniunea însăși făcându-și intrarea în viață! Li dorim dela D-zeu sporii și belșug în rîde bune.

Precât aflăm, statutele Reuniunii sunt astfel compuse, că permit Reuniunii o întindere a activității sale, peste cât mai mult teren în comitatul Hunedorei. Atîrnă dela interesul ce i-l vor arăta omenii noștri în acele părți, ca Reuniunea să-și și extindă activitatea înspre binele poporului peste tot comitatul.

NOUTĂȚI

Sfințire de biserică. Duminecă în 17/29 Oct., s'a săvârșit cu pompa cuvenită, sfințirea bisericii nou zidite în comuna Bercheș, filie la Finteușul-mare, (tract. Cetatea-de-petră). Actul sfințirii a fost condus de P. On. D. Gregoriu Pletosu, protoiereu onorar și prof. gimn. în Năsăud, ca esmislul I. P. S. nostru Archiepiscop și Metropolit.

Despre decursul acestei frumoase festivități vom da raport special.

*

Inchiderea expoziției de pome. Duminecă s'a făcut închiderea festivă a expoziției, în fața unii publice ales și numeros din loc și comunei învecinate. Președintele Reun. agricole, d-l prof. Comșa, prin cuvinte alese mulțumește publicului pentru sprijinul moral și material dat expoziției și prin această Reuniune rom. de agricultură. Constatând succesele expoziției — succese frumoase, morale și materiale — laudă zelul și abnegațiunea comitetului arangiator și în deosebi a Dómnelor și D-șórelor, cari în tot timpul expoziției au făcut tot posibilul pentru splendida reușită. Constată faptul înveșelitor, că inteligența și brava țăranime din comitatul Sibiului s'a grăbit să-și trimită fructele lor, făcând reuniunii mândrie, ear sieși fală și folos. D-l secretar al Reuniunii V. Tordășan prezintă apoi raportul despre exponenții, vizitatorii și premii expoziției, din care vom aduce și noi unele date în numărul viitor.

Drept încoronare a lucrărilor isprăvite, sara a avut loc o convenire socială foarte animată, împreună cu dans, la hotelul „Împăratul Romanilor”, luând parte multă inteligență din loc.

*

Sfințirea școlii în Balșa. Duminecă în 17/29 Oct. a fost sfințirea noului edificiu școlar din marea noastră comună Balșa (tract. Geogiu). Școla veche era o căsuță mică, în care abia încăpeau 40—50 copii, și cu totul necorespunzătoare menirii sale. Lângă ea aproape de biserică, s'a zidit noul edificiu școlar mare, impunător, încăpător, cu locuință pentru învățător și două sale de prelegeri. Edificiul e de cărămidă și piatră, acoperit cu țigla. Privit se asemănat cu vechea căsuță de bărne ce se numea și ea școlă, aceste două edificii reprezentau viu trecutul și prezentul, trecutul vechiu, patriarhal, pîpirnic, și prezentul modern, arătător. La noul edificiu comuna matră Balșa cu filia Galbina, lucră de vre-o 5 ani. Poporul fiind cam săturat și mai întreprinzând și anii rîi n'a putut să mai repede ajutorul necesar zidirii, și acum comuna nu putea ajunge la terminarea la care a ajuns, de nu primia un ajutor de 250 fl. dela Preaveneratul Consistor archidieceșan, cu care s'a terminat în vara asta zidirea, și s'a gătat una din cele două sale de învățămînt, spre a se putea începe anul școlar de față în noul edificiu.

Duminecă, după biserică, poporul a trecut în noua școlă, unde s'a servit sfințirea apei și a casei prin d-l paroch Nicolau Dămian, participînd inteligenții din loc, învățătorul I. Lucăcel, clericul abs. N. Todea, popor numeros, toți bucurându-se că pot vedea în sfîrșit școlă predată cu anul de față școlar, folosinței.

Rămâne numai, ca poporul acestei comune bisericesci mari, să pîrfească acum mai cu dinadins pentru a termina și a doua sală și locuința învățătorului, și a prevedea salele cu băncile și recușitele necesare, căci cele ce azi le are, nu mai stau în armonie cu zidirea cea nouă.

*

Dr. George Beldiman, unul dintre cei mai distinși medici din România, fost medic primar al orașului Bêrlad, și în urmă transferat la spitalul județean din Tîrgoviște, s'a sinucis în zilele trecute, luând opium. Talentatul medic, în vîrstă de abia 35 ani, suferia de o bolă incurabilă.

*

„Violarea universității maghiare”, Sub acest titlu aduce o fîie ungurească din Pesta următorul cas, „tără pereche”, cum spune ea: Un tîner croat, cu numele *Knezda*, terminându-și studiile la universități străine, germane, și cîștigînd și diplomă de doctor în medicină, voia să fie aplicat ca profesor privat de Fiziologie la universitatea din Zagreb. Spre acest scop însă, conform legii mai nouă, trebuia să-și nostrifice diploma cîștigată în străinătate prin depunerea, în curs de un an, alor trei rigorose la universitatea din Pesta. Tînerul s'a și prezentat în tîmna anului trecut, la primul examen, și fiindcă nu știa ungurește, a cerut să-și permită a răspunde nemtește. Cu i-s'a dat voie. La al doilea examen a urmat tot așa. Și acum era natural, ca la al treilea să nu i-se facă greutate. Dar nu. S'a găsit un viteaz de profesor, cu numele *Ajthay Sándor*, care în iperzelul seu de a „cinsti legea”, a aflat cu cale a pune bețe în rîte și a opri pe bietul tîner dela examen (poftim consecvență ungurească!), tocmai acum când numai pragul îl mai despărțea de arena vi-

etei, spunîndu-i, „că lui trebuie să-și răspundă ungurește; el nu recunoște limba germană ca limbă oficială la universitatea ungurească”. Și fîia din Pesta spune, că Ajthay prin acest fapt grozav a mîntuit universitatea ungurească de o „mare rușine”!

*

Pôte fi un surdo-mut reprezentant orașenesc? Această întrebare a venit în discuție mai alaltăieri în reprezentanța orașului Vaf. Magistratul orașenesc adevă a prezentat o listă a celor mai maricon tribuabili ai orașului, pe anul viitor, și între aceia era și un fabricant, Neumann Zsigmond, care e surdo-mut. După lungi discuții au convenit în părerea, că de vreme-ce legea numai pe anal fabeți îi eschide dela prerogativa de a fi membrii în reprezentanța orașenescă, și de vreme-ce Neumann nu e analfabet, — acela pôte fi reprezentant orașenesc. Dealtfel în această afacere se va cere probabil opinia judecătorei administrative.

*

Daruri casei Domnului. Pentru biserică noastră din *Totoiu* (tract. Alba-Iulia) a binevoit a dărui: Ioan Bogdan neguțător, câteva icône în preț de 24 fl., Chifor Bogdan I. Marian ctitor, o icônă cu 12 fl., George Pleșa din Limba, suma de 12 fl., Ioan Moldovan, oficial în pensiune, un potir din argint de China, cu prețul de 15 fl., tot dînsul a dărui bisericei 100 ferdele cucuruz în bôbe, cu scopul ca acelea în 10 ani să se fructifice, și apoi să se zugrăvească frontarii bisericei.

Evlavioșilor creștini le aducem mulțumită și pe această cale, și rugăm pe bunul D-zeu să le lungiască firul vieții, ca să mai pôta face astfel de fapte plăcute lui Dumnezeu.

Totoiu, 16 Oct. v. 1899.

Andrei Patachi
adm. paroch.

*

Emigrarea Rușilor din Tulcea. Se dă ca sigură scirea — zice „Drapelul” — că două mii de Ruși din județul Tulcea au cerut protecția imperului rusc spre a putea părăsi acest județ ca, să se stabilească în Basarabia.

*

Anul sacru. Anul viitor pentru lumea papistașă e an iubilar. E o tradiție veche în biserică papistașă, ca tot al cincizecilea an să se țină ca an sacru. Papa Leo XIII încă în Maiu a esmis o bulă, prin care ordonă, ca acest an iubilar să se începă în ajunul Crăciunului din acest an și să se termine în ziua Crăciunului anului următor. În tot timpul acesta în biserică Sf. Petru din Roma stă deschisă așa numita „ușă sfîntă”, care de altfel totdeauna e închisă.

*

Minele din Baia-Mare în întreprinder englezescă. Pentru exploatarea minelor de aur din Baia-Mare (comit. Satmar) s'a înființat — precum se vestește — o nouă societate pe acții, în Londra, cu un capital de 250,000 fl. Această întreprindere va avea o filială în Budapesta, care va conduce de aci lucrările minelor.

*

Export de rimători din România în Italia. În urma intervenției mai multor crescători de rimători, Consulatul italian din Galați, a cerut lămuriri la Roma în privința permisiunii exportului de rimători din România. Răspunsul a fost afirmativ. În urma acestui răspuns, o casă din Galați, Verona și fii, au cumpărat 500 rimători de pe o moșie a M. S. Regelui Carol, spre a-i exporta în Italia. Aceiași casă face actualmente cumpărări de rimători din Oltenia și în special dela T-Severin și Craiova

*

Andree declarat mort! Se vestește din Cristiania, că guvernul șved a publicat conștient pentru postul de inginer primar al oficiul de privilegiatură, care post fusese rezervat pentru Andree. În concurs se spune, că de vreme-ce Andree deja de 2 ani nu mai dă semne de viață, nu e nădejde să se reîntorcă. — Prin această, va să zică, Svedia a declarat mort pe marele ei fiu.

*

Krach în Africa-Sudică. Urmarea frîscă a resboielor: crisa financiară și economică deja se arată în Africa-Sudică. În Transwaal s'a sistat ori-ce comunicație comercială. Comersanții încă au încetat cu plă-

țile. Emigrările ce se perondéză zilnic, pânica grozavă ce domnește între locuitori, a produs desastre enorme în viața comercială. Dovadă despre asta sunt și bancrutele trecute ce urmăză una după alta. În zilele din urmă vr'o 24 de firme au înșinuat faliment.

*

O eróre de socótă fatală. În zilele acestea s'a sinucis în Sarkad, o tineră copilă cu numele Patak y Roza, aplicată la oficiul postal de acolo. Pricina acestui pas a fost, că biata copilă n'a putut da samă înaintea oficialului postal despre suma de 1010 fl. În urmă s'a dovedit că o fatală eróre de adaugere era la mijloc; în casă nu lipsia nimic.

*

Mărcile postale ruse în Finlanda Senatul din Viborg a respins ordonanța ministrului de interne rus, cu privire la introducerea mărcilor postale rusești în Finlanda, declarînd, că această măsură este o violare a drepturilor autonome garantate. Guvernatorul general a declarat, că această hotărîre a Senatului este în contradicție cu legea prin care Senatul a recunoscut la 1890 manifestul Țarului asupra poștelor.

*

Osîndită la ștreang. Tribunalul din Becicherecul mare a osîndit mai alaltăieri la mörte prin ștreang pe o femeie de acolo, fosta soție a unui Petru Maniu, acuzată fiind că a pus la cale uciderea bărbatului său, pentru ca să pôta trăi în tihnă cu aman-tul. Faptul s'a adevărit, și mercenarii ucigași încă eu fost dejucați: unul Moise Lupu, la 12 ani, ear celalalt, Cibu, la 8 ani temniță.

Notiță literară.

A apărut:

Calendarul de pre a. 1900, tipografia diecesană Arad, care cuprinde pelângă datele obicinuite calendaristice, șematismul special al dieceei Aradului, chestii de economie; parte literară, în frunte cu o scurtă dare de sémă despre activitatea Emin. Sale Metropolitului nostru Ioan ca episcop al Aradului, urmăză alte piese literare, date din meteorologie etc. Prețul e 30 cr.

VARIETĂȚI

(*Morminte de-ale milionarilor.*) Misionarii americani, cari întrebuintează atîta fantazie bolnavă în a cheltui miliónele lor numeroase, au găsit acum un nou mijloc de a lăsa după mörte o idee de bogății ce au avut în viață. Ast-fel, un ziar american aduce știrea, că mormîntul unui bogătaș de aceștia, a costat 750,000 fr. Treptele care conduc în cavou, sunt dintr'o singură bucată de marmoră; întregul mormînt e zidit din granitul cel mai fin ce pôte exista, eară înăuntru e un altar din marmoră albă și aur.

*

(*O statistică ciudată.*) Înveștații americani nu uită nici o dată a da la lumină câte o statistică ciudată. Astfel nu de mult, o asemenea statistică spune, că în timp de un an, un om vorbește 11.800.000 cuvinte, împarte 1200 strîngerii de mîni, ridică pleópele de 94.600.000 ori.

După o altă socotélă în timp de 70 ani, 24 ani ocupă numai somnul, 11 ani și 8 luni recreații, 5 ani și 10 luni masa, 5 ani și 10 luni mersul, 5 ani și 11 luni îmbrăcatul, 1 an și 2 luni, timp pierdut.

*

(*O întrebare grea*) — Ei, Ghiță, tu mă molestezi prea mult cu întrebările tale. Una încă îmi mai poți pune, apoi basta.

— Bine, tată!

— Și ce-ai vrea să mai știi?

— Aș vrea, tatică, să știu de ce bôla a murit Marele-Mörtă?...
*

(*Intre două servitoare:*)

— Ce ai face tu, Suzano, dacă domnul ți-ar da douăzeci de lei și te-ar întreba ceva despre cocoița?

— I-ași spune adevărul.

— Dar dacă ți-ar da patru-zeci?

— Ași mai adăoga ceva de la mine.

Nr. 7784. Plen. 1899

[225] 1—3

CONCURS

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor, ce se votază pe anul 1900 din fundațiunea „Andronic“:

I. Pentru învățacei de ori-ce meserie;

II. Pentru sodali, deveniți de atari în decursul anului 1899;

III. Pentru sodali, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor, au dat dovezi despre desteritatea lor pentru de a putea deveni măiestri, prin această se escrie **concurs** pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. carte de botez,
2. atestat dela comună despre averea proprie, ori a părinților,
3. atestat familiar dela parochul locului, despre familia părinților concurentului, ori — fiind el căsătorit — despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetază școala și câți mai sunt la meserii.

Concurenții pot fi numai **români ortodocși, născuți în arhidieceasa Transilvaniei**.

În special mai au să dovedescă:

I. Învățacei :

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etăței;
- b) că au cercetat școala poporală, ori altă școală superioară;
- c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);
- d) adevărul dela măestru despre sporul ce-l arată în meserie și despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în origine sau în copie autenticată.

II. Sodali:

- a) că au terminat anii de învățacei în anul 1899, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII. din 1884 § 67);
- b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adevărul dela măestrul.
- c) Că ei-ce vor dovedi, că sunt membrii ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor avea preferință.

III. Sodali, cari sunt în condițiuni de a deveni măiestri:

- a) să aibă certificatul de măestru;
- b) să fie lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere, ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela măestrii, la cari au lucrat.

c) În cerere să se arete anume locul unde voesc să se așeze ca măestri, ce fel de mijloce mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedescă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetază biserica noastră și sunt creștini buni și morali.

Dela toți concurenții se recere, ca cererile să fie scrise și subscrise de mâna lor proprie, adresate Consistoriului arhidiececan greco-oriental în Sibiu, și să le înainteze până la **31 Decembrie 1899** stilul vechiu.

Acei concurenți, cu ore-cari studii gimnastice, cari se vor aplica la sculptură în lemn, bătășit și la zidărit, sau vor fi aplicați deja ca învățacei ori sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor în ateliere mai mari, în cari se poate câștiga praca recerută, — vor fi considerați cu ajutoare mai marișore.

Cererile neinstruite în regulă și cele înaintate după termen nu se vor lua în considerare.

Consistoriul arhidiececan,**Dr. H. Pușcariu**

archim., vicar archiep.

Dr. Elie Cristea

secretariu cons.

Nr. 363/1899

[222] 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Belini în protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică prin această concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma anuală de 483 fl. 45 cr., salariu sigur, ce se solvește în bani de fiecare familie în urma sistemisării nouă.

Informațiuni mai detaliate se obțin dela comitetul parochial și oficiul protopresbiteral.

Reflecții au a-și așterne cererile instruite conform normelor din vigore în termen deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se prezenta în vr'o Duminecă sau sâmbătă în biserică.

Brețcu (Bereczk), 3 Octobrie, 1899.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dimitrie Coltofeanu

protopresbiter

Nr. 391/1899.

[223] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de clasa a II. Dobolii-de-jos, protopresbiteratul Treiscaunelor, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post s'au statorit în ședința comitetului parochial din 22 August a. c. în sumă de 606 fl. v. a., din care 439 fl. se solvesc pe lângă cuitanță de cătră episcopia parochială în bani gata în tot anul la 1 Octobrie, ear restul îl formeză venitele stolare și porțiunea canonică.

Informațiuni mai de aproape se pot lua dela comitetul parochial sau dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii a reflecta la acest post, au a-și așterne în termen deschis suplicile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral, instruite conform normelor din vigore, și a se prezenta

în vr'o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre fi cunoscuți înaintea poporului.

Brețcu, 30 Septembre, 1899.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dimitrie Coltofeanu

protopresbiter

Nr. 286/1899

[221] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan sistemisat în parochia Măgura, cu filia Jeleidinți, din protopresbiteratul Orăștiei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din venitele parochiei, care este de clasa a III-a.

Ceice doresc a ocupa postul acesta, sunt avisați a-și așterne cererile concursuale, instruite conform normelor în vigore, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Orăștie, 6 Octobrie, 1899.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orăștiei, în conțelegere cu comitetul parochial concurent.

Vasile Domșa

protopresbiter

Sz. 7869/1899.

[220] 3—3

Pályázat

Resinár községben rendszeresített segédjegyzői állás betöltése céljából pályázat nyitattik és felhivatnak a pályázni kívánók, miszerint kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 25-ig alólirotnál adják be.

Ezen állással egybekötött illetmények:

1. fizetés 400 frt.
2. lakpénz 30 frt.
3. tüzfia-átalány . 20 frt.

Nagy-Szeben, 1899, évi október hó 19-én.

A járási főszolgabíró

Fabritius.

Din Tipografia și librăria arhidiececană, Sibiu, se poate procura:

Din vremuri apuse,de **Judita Secula n. Truța.**

Broș. à 50 cr.

CONCURS.

La „Cassa de păstrare (reuniune)“ în Seliște, se deschide concurs pentru **un post nou sistemisat de contabil.**

Emolumentele sunt:

1. Salar de 1200 corone.
2. Parte din tantiemă.
3. Drept la cuincuenale; și
4. Drept la fondul de pensiune al funcționarilor.

Dela reflectanți se cere să fie absolvat vre-o școală superioară ori academică de comerț, și să dovedescă o praxă de cel puțin un an.

Instituirea se face până la proxima adunare generală ordinară în mod provisor.

Cererile sunt a se înainta subsemnatei Direcțiuni până în 15 Noiembrie, 1899.

Seliște, în 27 Octobrie, 1899.

Direcțiunea „Cassei de păstrare (reuniune)“:

Dr. Nicolae Calefariu m. p.

președinte.

C. Hertia m. p.

prim-comptabil

Din Tipografia și librăria arhidiececană, Sibiu, se pot procura:

Pribeag

de

Ioan Iosif Sceopul.

Prețul broș. 75 cr.

De pe la noi,

nuvelete de

D. V. Păcățianu

1889—1891.

Prețul broșat florini 1.—

Din tainele vieții,

novele și schițe

de

Margareta Moldovan.

Broș. à 1 fl.

Din vremuri apuse,

de

Judita Secula născută **Truța.**

Broș. à 50 cr.

În Tipografia și librăria arhidiececană, Sibiu, a eșit de sub tipar:

Dogmatica ortodoxă

de

Greg. Pletosu,

protoiereu, profesor gimnazial

Carte aprobată de Preaveneratul Sinod arhidiececan gr.-or.

Prețul broș. fl. 1.20, pentru România 3 franci.

Din Tipografia și librăria arhidiececană, Sibiu, se poate procura

Teoria Dramei

cu un tractat introductiv

despre frumos și artă,

de

Dr. Iosif Blaga,

profesor.

Prețul broș. fl. 1.80.

[218] 3—10

Albumină nutritivă.

1 kg. Tropin are același efect la nutriție, ca 5 kg. carne de vită de cea mai bună calitate sau 180—200 ouă. Tropinul în corp se prefacă direct în sânge și mușchi, fără să producă grăsime. Tropinul are deci ca urmare — consumându-se regulat — o însemnată întărire a corpului atât la oameni sănătoși, cât și la cei bolnavi, și se poate adăuga în orice mâncare, fără ca prin aceasta să se altereze gustul. Pe lângă prețul lui de tot moderat se poate procura de ori-cine prin farmacii și drogherii.

Fabricile de Tropin, Mülheim-Rhein.

Agentura gener. pentru Austro-Ungaria:
M. Winckler, Viena 5, Wienstr. 55.

În Tipografia și Librăria arhidiececană, Sibiu, se află de vânzare

Sidoxia,

cestiunea dotațiunei archiereului ort. român din Transilvania,

de

Matei Voileanu.

Prețul 30 cr.